

บทที่ 1

บทนำ

ในการดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีจุดเริ่มต้นจากการเล็งเห็นความสำคัญและที่มาของการวิจัย ที่นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย ซึ่งจะเห็นว่ามีศัพท์ที่สำคัญที่ใช้ในการวิจัยซึ่งได้ทำการนิยามศัพท์เหล่านี้ไว้แล้ว รวมทั้งการคำนึงถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย จนสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ตลอดจนขอบเขต แหล่งข้อมูล และการเลือกพื้นที่วิจัยได้ ดังต่อไปนี้

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว การแข่งขันในโลกปัจจุบันต้องอาศัยความรู้ สังคมสมัยใหม่ไม่ได้เพียงต้องการทุน แรงงาน ทรัพยากรธรรมชาติ หรือวัตถุดิบเพื่อสร้างมูลค่าการผลิตเท่านั้นแต่ยังต้องการความรู้เพื่อสร้างมูลค่า เพิ่มทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งความรู้พื้นฐานและความรู้เชิงประยุกต์ นำเอาความรู้ไปสู่ผลผลิตและการสร้างสรรค์พัฒนางานต่างๆ ซึ่งการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่มีผลต่อการแข่งขันและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน องค์กร สถาบัน โดยถือเป็นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งของกระบวนการพัฒนาประเทศ (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2547: 2) ในระบบเศรษฐกิจจะให้ความสำคัญต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาองค์ความรู้ใหม่สู่นวัตกรรมโดยอาศัยเทคโนโลยีระดับสูง การพัฒนาสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ทำให้สัดส่วนความรู้ที่อยู่ภายในกับภายนอกตัวบุคคลเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีความจำเป็นและความต้องการในการแลกเปลี่ยนแปลงความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) ให้มีสภาพกลายเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดเจน (Explicit Knowledge) ด้วยแนวคิดดังกล่าวทำให้การจัดการความรู้ (Knowledge Management / KM) เป็นเรื่องที่ทุกองค์กรในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรชุมชน ต่างให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้เป็นอย่างมาก องค์ประกอบหลักที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการความรู้คือ “กระบวนการจัดการความรู้” (KM Process) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ (จิรัชญา วิเชียรปัญญา, 2548: 1) ดังนั้น สังคมไทยควรจะสนับสนุนและส่งเสริมผู้สร้างความรู้ (Knowledge Producers) และมีผู้ใช้ความรู้ (Knowledge Users) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความสามารถทางการแข่งขัน ซึ่งการผลิตความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมากมาย ทำให้เกิด

สังคมแบบใหม่ เรียกว่า สังคมสารสนเทศ (Information Society) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Society) หรือ สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Society and Economy) (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2545: 11) เป็นสังคมที่ความรู้คือทรัพย์สินที่มีค่าขององค์กร จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ อันเป็นต้นทุนที่สำคัญเพื่อความได้เปรียบเชิงการแข่งขันและเพิ่มคุณค่า พัฒนาผลผลิตและการบริการใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการ (กิริติ ยศยิ่งยง, 2549: 3) โดยมีเป้าหมายทางสังคม เพื่อให้สังคมไทยมีคุณค่า น่าอยู่ สันติ ส่งเสริมความเป็นธรรมและสังคมที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักการทางศาสนา คือ ชั้นที่ 5 ของสังคม ได้แก่ ศีลธรรม ปัญญา เศรษฐกิจถูกต้อง รัฐถูกต้อง และสังคมเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาค้นคว้าสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้ของท้องถิ่น ทั้งจากผู้รู้ ปรมาจารย์ชาวบ้าน และจัดให้มีการจัดการองค์ความรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบควบคู่กับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศการสร้างความเป็นธรรมในสังคมเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนให้สามารถจัดการปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554: ระบบออนไลน์) ในทำนองเดียวกันยังสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 2 / กลยุทธ์การวิจัยที่ 2 / แผนงานวิจัยที่ 2 ที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ และส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2554: 13-32)

ในขณะเดียวกัน ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่ใช้ในปัจจุบันนี้ ได้เกิดกระแสนิยมกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่น และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชนท้องถิ่นได้พึ่งพาตัวเอง เป็นผู้ตัดสินใจและกำหนดทิศทางพัฒนาด้วยตนเอง ซึ่ง “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” (Community-based Tourism) ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยชุมชนร่วมกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่คนในชุมชนทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่างๆ ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน ตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน และการสรุปบทเรียน โดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกรุ่นหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ (สินธุ์ สโรบล, 2546: 12) ทั้งนี้ ยังเน้นการพัฒนาให้ “คน” เป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยว ซึ่งไม่เพียงแต่พัฒนาให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เน้นถึงการสร้างศักยภาพของคนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการ

และผู้ให้บริการ ให้สามารถบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน นำไปสู่การดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความสมดุลกับภูมิปัญญาหรืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และเกื้อกูลต่อเศรษฐกิจของชุมชนต่อไป (สุภาวดี ทรวงพรวาณิชย์, 2550: 1) ซึ่งในปัจจุบันเชื่อกันว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวโดยมีชุมชน น่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาชุมชน โดยเน้นให้มีการจัดการที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืนในด้านต่างๆ ของชุมชน และเมื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนถูกเลือกให้เป็นวิสาหกิจที่สำคัญของชุมชน ดังนั้น วิถีทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจในการพัฒนาชุมชนที่จะทำให้คนในชุมชนทุกคนมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการพัฒนาด้วย ดังนั้น หากชุมชนมีความรู้เข้าใจสามารถจัดการกิจการต่างๆ ของชุมชนเอง พึ่งพาตนเองได้ รวมถึงสามารถนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นต้นทุนของชุมชนเพื่อบริหารจัดการและรองรับการท่องเที่ยวของตนก็จะทำให้ชุมชนนั้นๆ ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม ขณะเดียวกันยังนำไปสู่การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิม ที่สมดุลกับภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของชุมชนให้มีความยั่งยืนตลอดไปได้

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งอยู่ในพื้นที่รอยต่อทางวัฒนธรรมของภาคกลางและภาคใต้ ดังนั้นจึงเป็นพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนและกลุ่มชนต่างๆ ที่อาศัยตั้งรกรากอยู่ในจังหวัดนี้ เช่น กลุ่มคนไทย กลุ่มชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง กลุ่มมอญ และกลุ่มไทยทรงดำ เป็นต้น กลุ่มชนเหล่านี้ ได้รับการสั่งสมภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสู่ชนรุ่นปัจจุบันให้วัฒนธรรมของกลุ่มตนได้รับการดำรงให้คงอยู่ ซึ่งความหลากหลายของกลุ่มชนย่อมแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาอันเป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น การที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเหล่านี้มาก แสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่กระจายอยู่ตามแหล่งภูมิปัญญาเหล่านี้ย่อมมีอยู่อย่างมากมายเช่นกัน หากองค์ความรู้เหล่านี้ได้รับการจัดการด้วยกระบวนการจัดการความรู้ จะช่วยให้องค์ความรู้เหล่านี้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา เพื่อการสร้างประโยชน์จากการใช้องค์ความรู้สู่วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังเป็นหนทางสู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นองค์ความรู้สำคัญให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 8 อำเภอ 48 ตำบล ทั้งนี้ “ตำบลศาลาลัย” เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมของคนไทย และวัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง โดยแต่ละหมู่บ้านยังประกอบด้วยกลุ่มชนที่ดำรงชีวิตด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่เมือง พื้นที่การเกษตร และพื้นที่ป่าธรรมชาติ ซึ่งล้วนแต่มีความน่าสนใจในรายละเอียดขององค์ความรู้ทางด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจากความน่าสนใจของวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงรักษาความเป็นชุมชนดั้งเดิมของตนไว้ ผสมผสานเป็น

อัตลักษณ์ของชุมชนที่เหมาะสมในการเข้าไปศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อีกทั้งเป็นการต่อยอดการพัฒนาและปรับปรุงส่วนที่ยังด้อยอยู่ และการศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับแหล่งอื่นได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและหาคำตอบเชิงประจักษ์ใน ปัญหาการวิจัย (Research Problem) ที่ว่า “รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรจะมีองค์ประกอบและขั้นตอนอย่างไร?”

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อสำรวจ และประเมินศักยภาพชุมชน ในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ในการพัฒนาและกำหนดรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อประเมินผลรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบ (Model) หมายถึง กระบวนการมาตรฐานที่เป็นขั้นตอนหลักและมีวิธีการมาตรฐานที่จะดำเนินให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การจัดการความรู้ (Knowledge Management/KM) หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับยกระดับความรู้และสร้างผลประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งต้องมีการถ่ายทอดประสบการณ์ การสรุปเป็นองค์ความรู้ การจัดระบบการจัดเก็บ และการเข้าถึงองค์ความรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งเรียนรู้มาจากปิตุภูมิ บุป่า ตา ยายและญาติพี่น้อง รวมถึงความเฉลียวฉลาดของคนที่มีความรู้ในท้องถิ่น

การพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism Management) หมายถึง กระบวนการส่งเสริมหรือจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งให้มีความเหมาะสมและมีศักยภาพที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆเพิ่มมากขึ้น และส่งผลกับแหล่งท่องเที่ยวไปในทิศทางที่ดี

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism/CBT) หมายถึง การจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยว บนฐานคิดที่ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่างๆ ทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน ตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปทบทวน โดยเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกรุ่นหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากผลของการวิจัยนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1) ผู้วิจัยได้ “องค์ความรู้ใหม่” (New Knowledge) เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประกอบการจัดทำเอกสารและตำราทางวิชาการ รวมถึงการดำเนินการวิจัยต่อยอดต่อไป
- 2) คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล ได้รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประกอบการเรียนการสอนแก่นักศึกษาในระบบมหาวิทยาลัย หรือใช้ประกอบการศึกษาเรียนรู้นอกระบบให้กับชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ที่สนใจได้
- 3) ชุมชนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการความรู้ รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 4) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน และสามารถนำไปใช้กำหนดนโยบายภาครัฐและการวางแผน เพื่อพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

5) ประชาชนในตำบลศาลาล้าย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ชุมชนอันนำไปสู่การร่วมมือกันฟื้นฟู รักษา ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเอาไว้

6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อาทิเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ สามารถนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางเพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป

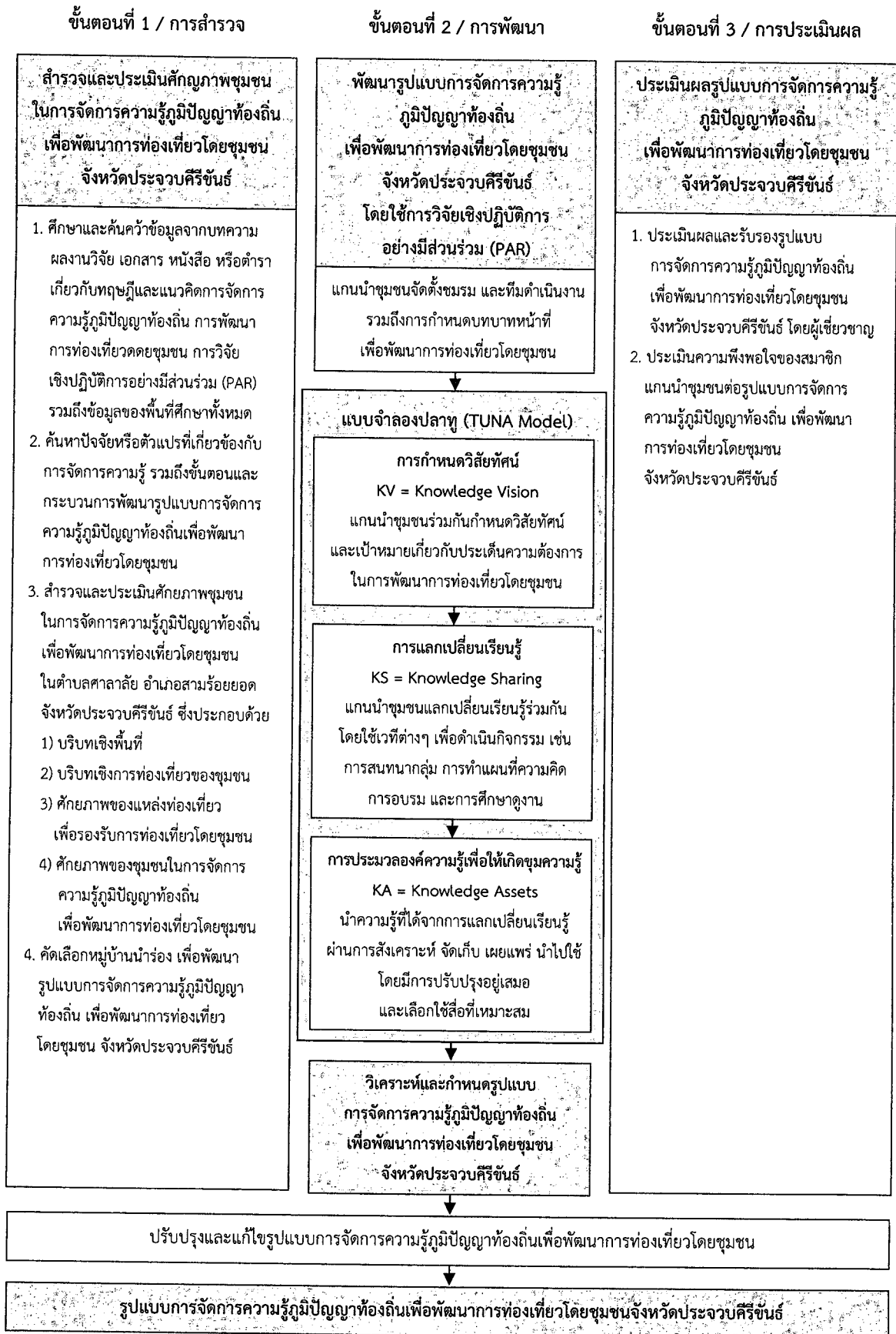
7) ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขาย รวมถึงเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ใกล้เคียงได้

8) นักท่องเที่ยวได้แหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ที่น่าสนใจและน่าเรียนรู้ ทั้งในด้านทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาซึ่งประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพต่อไป

9) นักวิชาการและนักวิจัย รวมถึงผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษาอ้างอิงและปรับใช้ในงานวิจัยที่มีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวข้องกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการและการวิจัยต่อไป

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากการตรวจเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปและกำหนด “กรอบแนวความคิดการวิจัย” ดังภาพ 1

ภาพ 1: กรอบแนวความคิดในการวิจัย

- 4.3) ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 4.4) ศักยภาพของชุมชนในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 5) พัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 6) ประเมินผลรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 7) วิเคราะห์และกำหนดรูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.4 ขอบเขตด้านเวลา

โดยใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2556 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 1 ปี หรือ 12 เดือน

2. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยภาคสนาม (Field Research) เพื่อสำรวจและประเมินศักยภาพชุมชน การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินหรือการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง และความพึงพอใจของสมาชิกแกนนำชุมชนต่อรูปแบบการจัดการความรู้ดังกล่าว

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ที่ได้จากการค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย โดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น ห้องสมุด หอจดหมายเหตุ และห้องสมุดสภาวิจัยแห่งชาติ นอกจากนี้ ยังรวมถึงแหล่งข้อมูลในชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล วัด โรงเรียน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

3. การเลือกพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยจะจงเลือกพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้คือ ชุมชนตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นพื้นที่ตัวอย่างเพื่อทำการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการสำรวจและประเมินศักยภาพชุมชนในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงเป็นชุมชนนำร่องเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

(Participation Action Research/PAR) ทั้งนี้ผู้วิจัยมีเหตุผลในการเลือกพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากตำบลศาลาลอย ประกอบไปด้วยฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และหลากหลาย ทั้งทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่มีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งในแต่ละหมู่บ้านยังประกอบด้วยกลุ่มคนที่ดำรงชีวิตด้วยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่เมือง พื้นที่การเกษตร และพื้นที่ป่าธรรมชาติ ซึ่งล้วนแต่มีความน่าสนใจในรายละเอียดขององค์ความรู้ทางด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำมาพัฒนาและใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนได้ นอกจากนี้ ชุมชนดังกล่าวยังเป็นที่ยินยอมของกลุ่มนักท่องเที่ยวประเภทจิตอาสา ที่เข้าไปบริจาคสิ่งของและอาหารให้กับประชาชนในหมู่บ้าน โดยที่ชุมชนยังไม่ได้มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วยตัวชุมชนเองไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการรองรับการมาของนักท่องเที่ยว ดังนั้น การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ดังกล่าว อาจส่งผลให้ประชาชนในชุมชนหันมาให้ความสนใจและให้ความร่วมมือกันพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนเอง รวมถึงอาจเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจ อนุรักษ์และสืบทอดวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนไว้ได้ตลอดไป